

Finans Merkezi Olmak İçin Yapılması Gerekenler

***Dr. Saruhan Özel
Baş Ekonomist***

DenizBank

Finansal Merkez Olarak Kastedilen 10 Lokasyon.....

Global Financial Centers Index (GFCI) Sıralaması (Eylül 2008)*

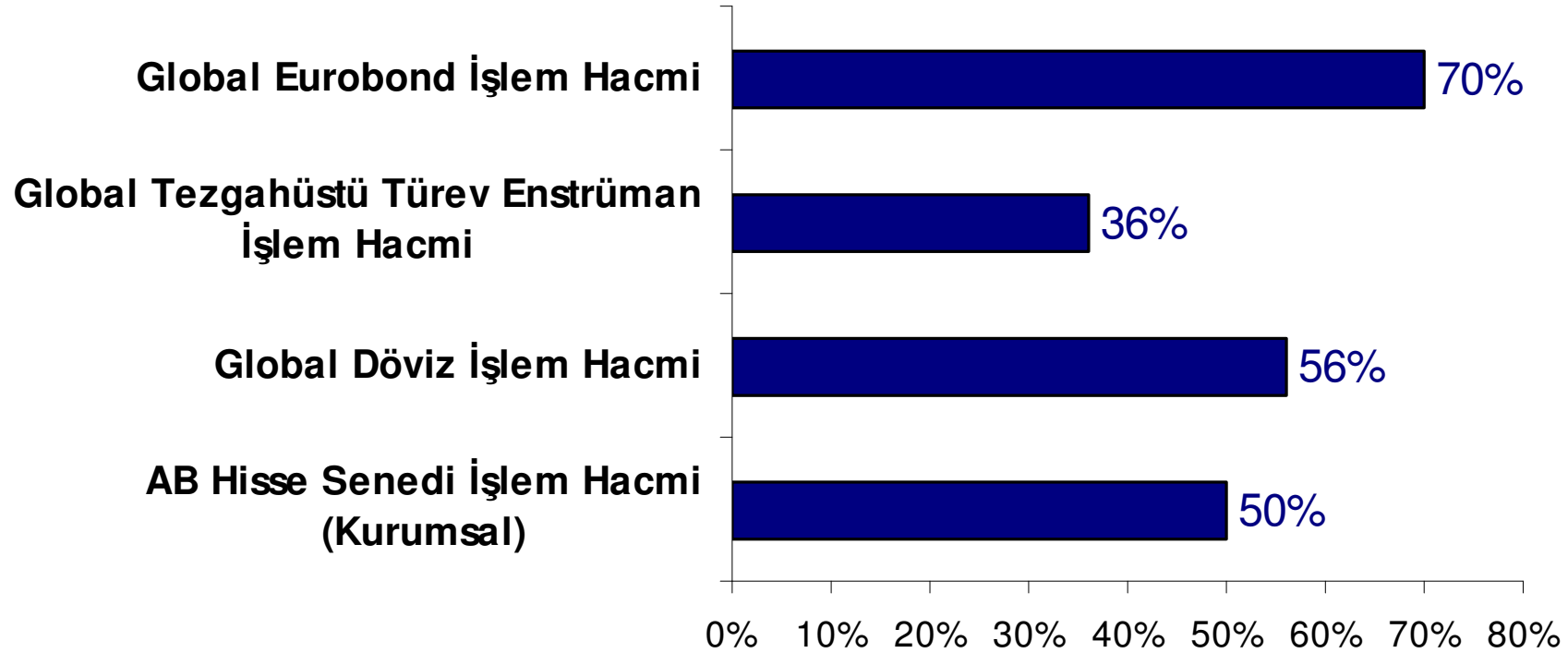
1. Londra	
2. New York	15. Lüksemburg
3. Singapur	
4. Hong Kong	23. Dubai
5. Zürih	
6. Cenevre	34. Şangay
7. Tokyo	
8. Şikago	49. Mumbai (Bombay)
9. Frankfurt	
10. Sidney	57. Moskova

*endeks, global olarak 1,406 finans profesyoneline sorularak oluşturuluyor...

İlk Sıradaki Londra'nın Özellikleri...

- 550 uluslararası banka, 170 uluslararası aracı kurum, 600 bin finans profesyoneli, 10'dan fazla yüksek hacimli organize finans piyasası (LSE, LME, Liffe, LCE, Baltic vs...)
- Niş piyasalarda da etkili; global forfaiting merkezi.
- Avusturya, Belçika, İsveç veya Tayland ekonomilerinden daha büyük ŞEHİR ekonomisi (≈ 500 milyar \$ veya İngiltere ekonomisinin %20'si)

Londra Finans Merkezi

*Kaynak: Z/Yen,
British Embassy*

Londra Bu Konuma Nasıl Geldi ?...

1. Tarihsel Avantaj (Limanları ile Dış Ticaret Merkezi Konumu, Eurodollar Piyasası),
2. Radikal Yapısal Reform ve Serbestleştirme (Thatcher – Big Bang 1987),
3. Yeni Piyasalara Liderlik (1990’larda Türev Piyasaların Promosyonu),
4. Piyasa Yanlısı Politikalar (liberalization, düşük vergilendirme, esnek işgücü),
5. Yabancı Sermayeye Açıklık (Doğrudan Yatırımların Desteklenmesi),
6. Sağlam ve Yapıcı (Rekabeti Teşvik Edici, Girişimciliği Teşvik Eden) Regülasyon
7. İngilizce Avantajı, Time-Zone Avantajı, Hava Ulaşımında Merkezi Konum, Başka Kültürlere Açık Olma
Manhattan-on-Thames → Londonistan → Londongrad → Reykjavik-on-Thames,
8. Örnek Alınan Hukuk Sistemi (Common Law)
9. Gelişmiş Bilgi Teknolojisi Altyapısı
10. Yüksek Hacimli Finansal Piyasalar (İşlem Maliyetlerinde Ölçek Ekonomisi Avantajı)

GFCI Sıralamasında Önem Verilen Kriterler (1)...

1. İnsan

- Eğitim Seviyesi
- Kalkınmışlık Derecesi/ Yaşam Kalitesi
- Turizm Cazibesi
- Can Güvenliği/Terörizm Olayları
- Afet Beklentisi (Deprem)

2. İş Ortamı

- İş Yapma Kolaylığı
- Şeffaflık
- Operasyonel Risk Derecesi
- Bireyler/Kurumlar Gelir Vergisi Oranları
- Yolsuzluk Derecesi
- Ekonomik Özgürlük Seviyesi
- Politik Risk/İstikrar

GFCI Sıralamasında Önem Verilen Kriterler (2)...

3. Finansal Piyasalara Erişebilirlik

- *Organize Piyasaların Mevcudiyeti, Sayıları, Çeşitliliği ve İşlem Hacimleri*
- *Seküritizasyon İmkanları*
- *Coğrafik Lokasyon*
- *Piyasalarda İşlem Yapma Serbestiyeti*
- *Sermaye Piyasalarının Piyasa Değerleri*
- *Uluslararası Finans ve Ticaret İmkanları / Hacmi*
- *Finansal İşlem Maliyetleri*

4. Altyapı

- *Ofis İmkanları / Kira Maliyetleri*
- *Rakip Piyasalar / Merkezlerle Kıyas*
- *Gayrimenkul Alım Satım Kolaylığı*
- *İnternet Erişim Kolaylıkları / Global Sıralaması*
- *Ulaşım İmkanları / Havaalanı Kapasitesi - Kalitesi*

GFCI Sıralamasında Önem Verilen Kriterler (3)...

5. Genel Rekabet Avantajları

- İş Güvencesi
- Ekonomik İstikrar ve Güven
- Reel Sektörün Hızlı Büyüme Potansiyeli
- Yaşam Maliyeti
- Finansal Merkezin Şehirselleşme Özellikleri
- Global Rekabet Endeksi Sıralaması

EK OLARAK;

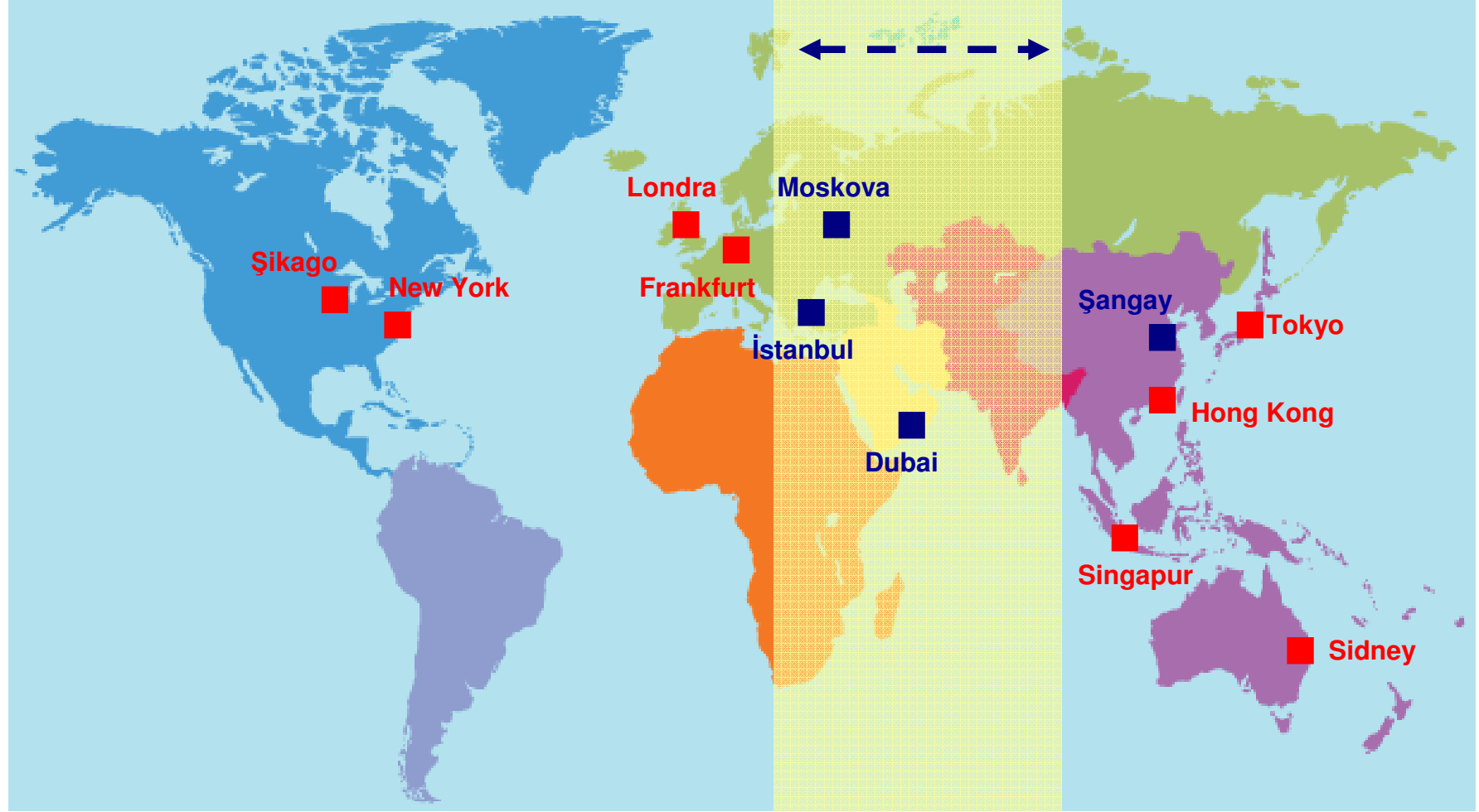
6. Hukuki Altyapı

- Azınlık/Çoğunluk Sahiplik Hakları
- Korumacılık
- Hızlı Dava Süreçleri
- Uluslararası Tahkim

İstanbul Finans Merkezi Olma Açısından Temel Özelliklere Sahiptir...

1. 150 milyar \$'lık tahmini ekonomisiyle İsrail, Singapur, Çek Cumhuriyeti gibi ülkelerle kıyas edilebilecek büyüklükte,
2. 14,000 \$ kişi başına milli gelir Türkiye ortalamasının %50 üzerinde, gelişmiş ülkeler seviyesine yakın,
3. Türkiye'deki işgücünün %16'sını, sanayi işgücünün % 28'ini, Hizmet sektörünün işlerinin % 20'sini barındırmakta,
4. Türkiye'deki banka şubelerinin %30'u, 49 bankanın 42'sinin merkezi, toplam mevduatın ve kredilerin % 42'si İstanbul'da,
5. Türkiye ihracatının %55'i ve toplanan verginin %43'ü İstanbul'dan,
6. 2050 yılında Türkiye'nin İspanya, Kanada ve Avustralya'nın Önünde Dünyanın En Büyük 12. Ekonomisi Olacağı Öngörülmekte (2007 PriceWaterHouseCoopers, The World in 2050),
7. Gelişmiş bilgi teknolojisi altyapısına ve kaliteli işgücüne sahiptir,
8. Turizm açısından Cazip, farklı kültürlerle açık, merkezi konumdar,
9. Yüksek hacimli organize finansal piyasalara sahip,
10. Yerel ulaşım imkanları çeşitli ve gelişmekte.

İstanbul'un Coğrafi Avantajı ve Potansiyel Rakipler..

■ Finansal Merkezler

■ Adaylar

İstanbul'un Geliştirmesi Gerekenler (1)...

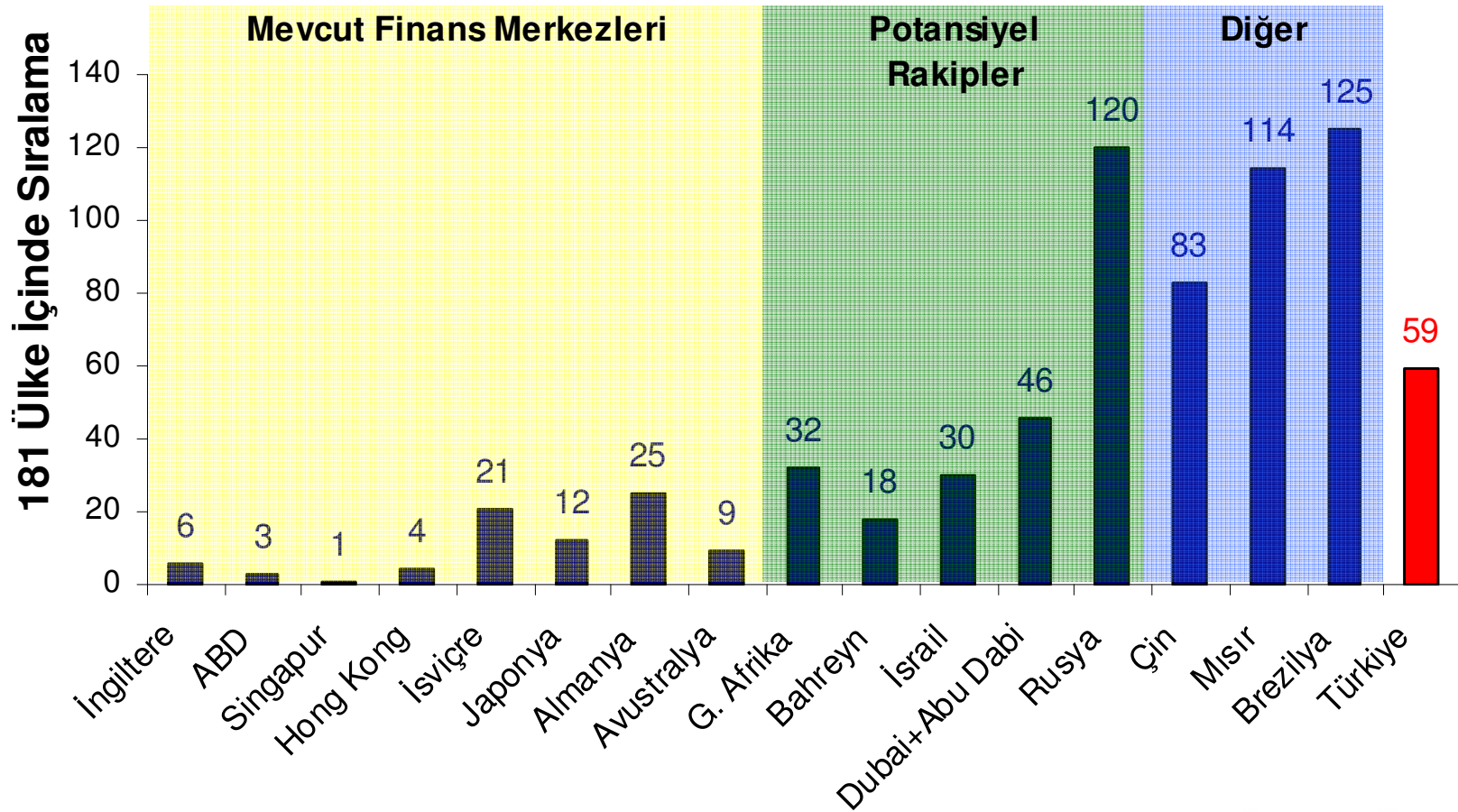
İş Ortamı

- **Şeffaflık** → 48 ülke arasında 30. sırada (Global Opacity Index)
- **Vergi Ödeme Kolaylığı** → 181 ülke arasında 82. sırada (PWC 2009 Index)
- **Vergi Oranları** → 59 ülke arasında Kurumlar vergisinde En Düşük 19.,
KDV'de En Düşük 26. sırada (www.worldwide-tax.com)
- **Yolsuzluk Derecesi** → 180 ülke arasında 64. sırada (Global Corruption Index)
- **Ekonomik Özgürlük Seviyesi** → 179 ülke arasında 75. sırada (Heritage Economic Freedom Index)
- **Politik Risk/İstikrar** → 150 ülke arasında 80. sırada (Economist Intelligence Unit Risk Index)

Istanbul'un Geliştirmesi Gerekenler (2)...

Hukuki ve Bürokratik Altyapı

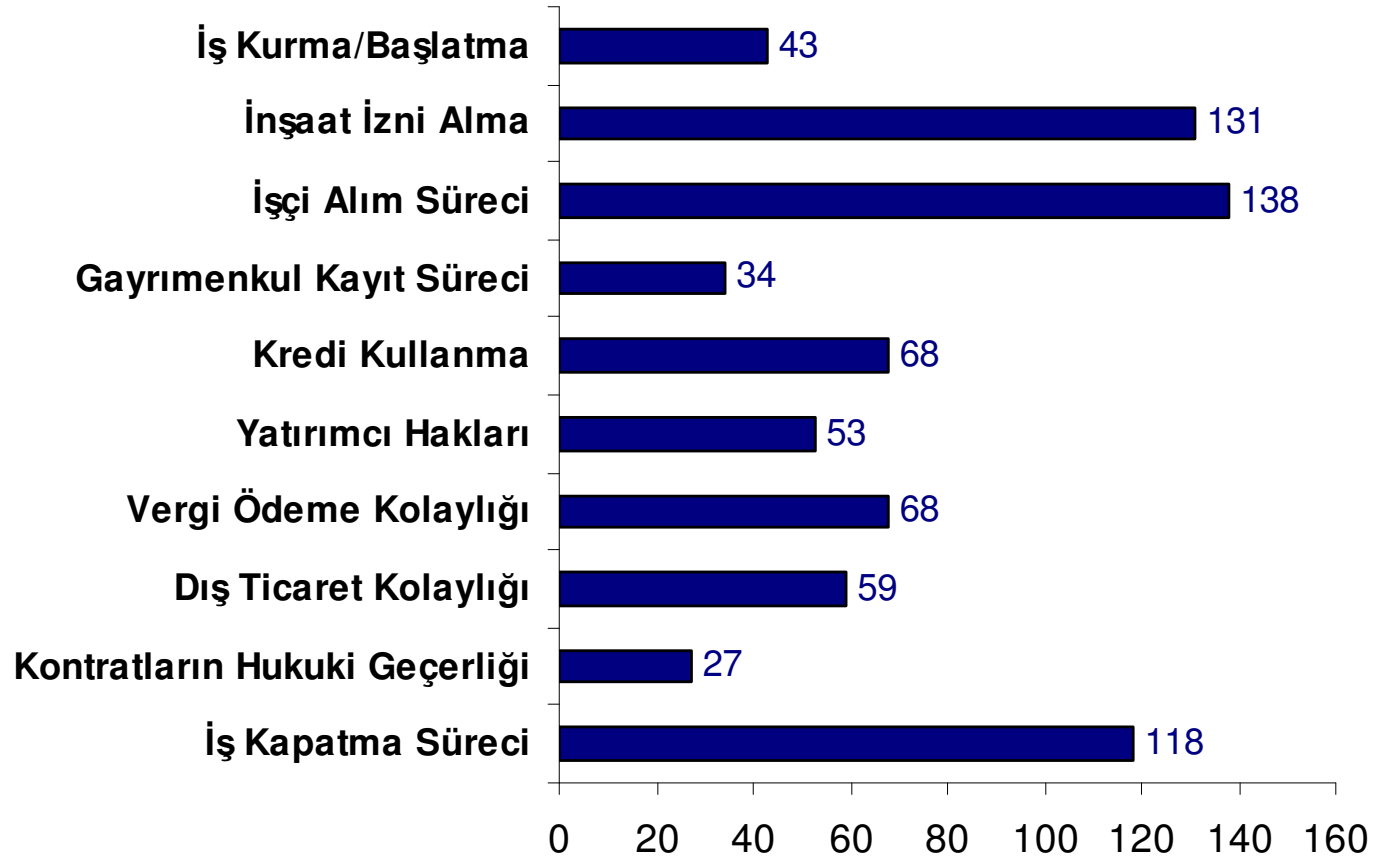
İş Yapma Kolaylığı (Dünya Bankası + IFC ease doing business ranking)

Istanbul'un Geliştirmesi Gerekenler (3)...

Hukuki ve Bürokratik Altyapı

181  lke içinde Sıralama (Dünya Bankası+IFC)

Dubai Finansal Merkez Olma Yolunda Neler Yaptı ?...

1. Temel Felsefe ve Motivasyon: “Build it and People Will Come”
2. Finansal Sisteme Yönelik Yeni Global Bir Yargı Düzeni (Jurisdiction),
3. Tamamen “on-shore” yapılanma, %100 Yabancı Sermaye
4. 6 Temel Sektöre Yoğunlaşma ve Niş Pazarlar
  - a) Bankacılık Hizmetleri (Yatırım Bankacılığı, Kurumsal Bankacılık ve Özel Bankacılık)
  - b) Sermaye Piyasaları (Hisse Senedi, Borçlanma Senetleri, Türev ve Emtia)
  - c) Varlık Yönetimi ve Fon Yönetimi
  - d) Reassürans (Niş Pazar),
  - e) İslami Finans (Niş Pazar)
  - f) Back Office Operasyonları
5. Gelir ve Karlarda Sıfır Vergi, Çok Sayıda İkili Vergi Anlaşmaları,
6. Tamamen Serbest Sermaye Hareketleri, Dolar Bazlı İşlem İmkanları
6. Şeffaf İdare ve Yapıcı Düzenleme, Kara Para Konusunda Sıkı Denetim
7. En Gelişmiş Bilgi Teknolojisi Altyapısı, Veri Güvenliği, Operasyonel Destek, Ultra Modern Ofis İmkanları
8. Geniş Hava Yolu Ulaşım İmkanları (İngiltere’ye Haftada 140 Uçuş)
9. Büyük Reklam ve Promosyon Bütçeleri (DFIC → yılda 25 milyon €)
10. Tamamlayıcı Kurulumlar : Serbest Ticaret Bölgeleri (sadece Jebel Ali’de kayıtlı 5,000 şirket), Dubai Internet City, Industrial City, Media Production Zone, Knowledge Village, Healthcare City, Maritime City, Outsource Zone, Biotechnology ve Research Park